

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล)

A Study of Learning Achievement on Buddhist Principles Using Cooperative
Learning with STAD Technique for Grade 4 Students at Samsennok
(Pracharatanukul) School

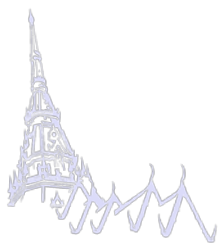
¹พระมหาเสถียร คำเรือง และ²พรรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี

¹Phramaha Sathian Khamrueang and ²Pannarai Sapsaendee

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

^{1,2}Faculty of Education Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Email: 6751600173@chandra.ac.th

Received April 17, 2026; Revised May 10, 2026; Accepted May 25, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 35 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค STAD จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ 15 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 13.56$, $p < .05$) และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค STAD ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เทคนิค STAD; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความพึงพอใจ; หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

Abstract

The objectives of this research were to: (1) develop the cooperative learning activities by using the Student Teams Achievement Division (STAD) technique on the Buddhist principles for Grade 4 students; (2) compare students' knowledge achievement before and after learning; and (3) examine students' satisfaction with the learning activities. The sample consisted of 35 students at the Grade 4 in the Samsennok (Pracharat Anukul) School during the second semester of the 2025 academic year, selected through cluster sampling. The research instruments included 10 STAD-based lesson plans, a 20-item learning achievement test, and one piece of the satisfaction questionnaire with the 15 items. The data statistics were used for the analysis with the mean, the standard deviation, and the dependent samples t-test.

The findings revealed that: (1) the quality of the developed the cooperative learning activities by using the STAD technique on the Buddhist principles was at the highest level of appropriateness; (2) students' post-learning achievement was significantly higher than their pre-learning achievement at the .05 level ($t = 13.56$, $p < .05$); and (3) in the overview, the students' satisfaction with the STAD learning activities was at the highest level.

Keywords: STAD Technique; Learning Achievement; Satisfaction; Buddhist Principles

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม และทักษะการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะรายวิชาพระพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จึงกำหนดให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวัย เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองดี มีวินัย และมีจิตสาธารณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2568)

โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล) สังกัดสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้นโยบายของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2566–2567 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.02 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล), 2568) นอกจากนี้จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนและการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่านักเรียนบางส่วนมีทัศนคติเชิงลบต่อวิชาพระพุทธศาสนา เนื่องจากมองว่าเนื้อหาค่อนข้างยากและไม่น่าสนใจ อีกทั้งวิธีการสอนที่ใช้ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ส่งผลให้กิจกรรมกลุ่มขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ

มักไม่ได้มีบทบาทในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน จนส่งผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรวม

สภาพดังกล่าวทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวทางที่เหมาะสมเนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกัน และทำงานร่วมกัน ซึ่งช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะทางสังคม และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม (ทิตินา แคมมณี, 2562) การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD (Student Teams–Achievement Divisions) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานเป็นทีม การวัดผลรายบุคคล และการให้รางวัลแก่ทีม ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น (Slavin (1991) ซึ่งช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะทางสังคม และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับหลักกัลยาณมิตรและสาราณียธรรม ในพระพุทธศาสนา ที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูล ความสามัคคี การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียน

แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ในหลายกลุ่มสาระและพบว่าสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้ แต่การประยุกต์ใช้เทคนิค STAD ในรายวิชาพระพุทธศาสนาระดับประถมศึกษายังมีจำกัด โดยเฉพาะการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนควบคู่กัน จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติมในบริบทการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน โดยคาดว่าจะการจัดกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกูล)

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายและหลักการของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกมีความแตกต่างกันทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Johnson และ Johnson (1994) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงบวก การปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้า ความรับผิดชอบรายบุคคล ทักษะทางสังคม และกระบวนการกลุ่ม

Slavin (1991) อธิบายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือต้องมีโครงสร้างชัดเจน ทั้งเป้าหมาย บทบาท และการประเมินรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบและการช่วยเหลือกันในกลุ่ม

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จากแนวคิดของนักการศึกษา (Slavin, 1991; ทิศนา แคมมณี, 2562; ธีรธรรม ลาสิทธิ์, 2565; กิตติพงษ์ แสนรัก, 2565) โดยปรับให้สอดคล้องกับบริบทรายวิชาพระพุทธศาสนา ได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดกลุ่ม โดยคำนึงถึงความหลากหลาย (Group Formation) เริ่มต้นจากการวิเคราะห์พื้นฐานผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4-5 คน โดยละความสามารถ (เก่ง กลาง อ่อน) เพศ และทักษะทางสังคม เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กัลยาณมิตรที่เอื้อต่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 การนำเสนอเนื้อหา (Content Presentation) ครูผู้สอนนำเสนอเนื้อหาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านสื่อและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อวางรากฐานความรู้และกรอบแนวคิดร่วมกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเตรียมความพร้อมสู่การทำงานกลุ่ม

ขั้นที่ 3 การศึกษาร่วมกันในกลุ่ม (Team Study) เป็นขั้นที่สมาชิกช่วยกันเรียนรู้ อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิด โดยมีบทบาทหน้าที่ร่วมกัน มุ่งให้เข้าใจเนื้อหาและฝึกทักษะสังคม เช่น การสื่อสาร การรับฟัง และความรับผิดชอบร่วมกัน

ขั้นที่ 4 การทดสอบรายบุคคล (Individual Assessment) นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนแต่ละคน

ขั้นที่ 5 การคำนวณคะแนนพัฒนาการและคะแนนกลุ่ม (Calculation of Improvement and Team Scores) นำคะแนนสอบรายบุคคลมาเปรียบเทียบกับคะแนนฐานเดิมเพื่อหาคะแนนพัฒนาการเพื่อลดการแข่งขันระหว่างบุคคล แต่เน้นความก้าวหน้าของตนเองที่ส่งผลต่อคะแนนรวมของกลุ่ม

ขั้นที่ 6 การให้รางวัลและยกย่องกลุ่ม (Recognition and Rewards) การประกาศผลและมอบรางวัลหรือคำชมเชยแก่กลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการถึงเกณฑ์ เพื่อเสริมแรงจิตใจและสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

3. การประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาพระพุทธศาสนา

สัจด์ เขียนจันทิก และคณะ (2567) ได้อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบในกลุ่ม ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้ให้คำแนะนำในการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ในเนื้อหาและความเข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างรอบด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ ฉนทวิโช) และคณะ (2566) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในบริบทวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) มุ่งบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยใช้สื่อดิจิทัลควบคู่กับการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพผู้สอนในการถ่ายทอดหลักธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเฉพาะเทคนิค STAD ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมทักษะทางสังคมและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เนื่องจากมีโครงสร้างที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคน และส่งเสริมความรับผิดชอบในระดับบุคคลและกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนาที่ต้องอาศัยการตีความและการนำไปปฏิบัติจริง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงหลักธรรมกับชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการออกแบบและดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

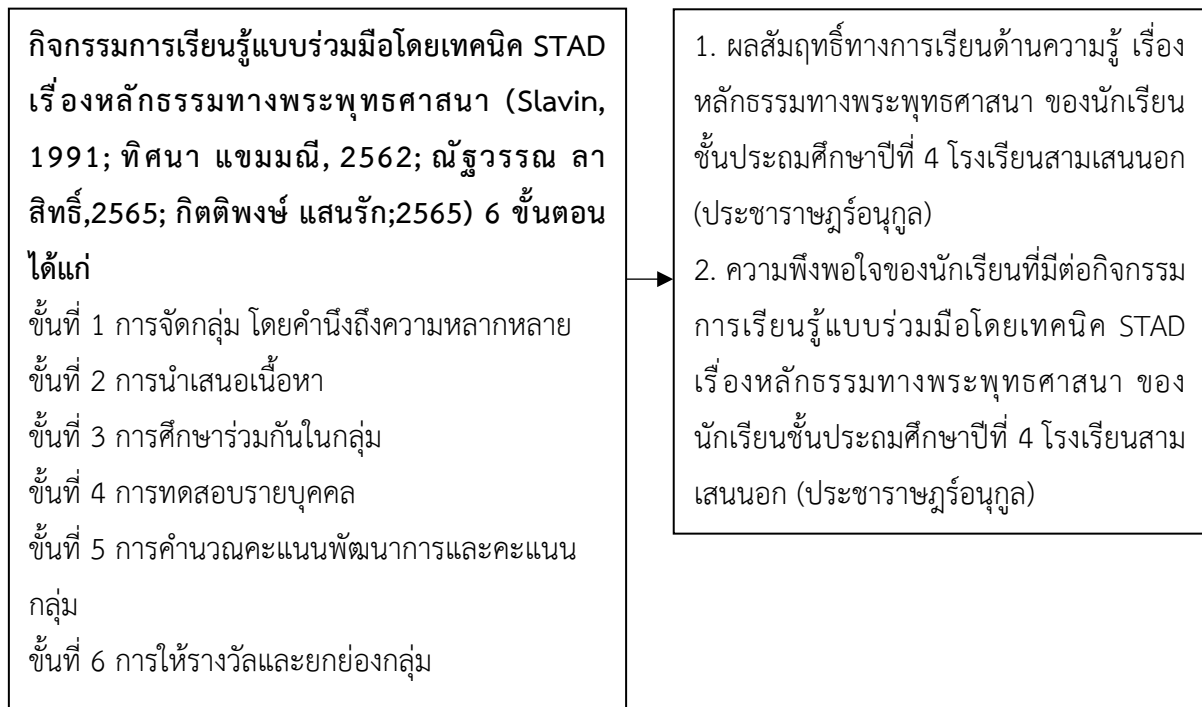
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน ควบคู่กับการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนที่ใช้ในการในการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-experimental Designs) โดยใช้แบบวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน One-group pretest-posttest design ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531) ดังตารางที่ 1 ทั้งนี้ แบบแผนการวิจัยดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากไม่มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม จึงอาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เช่น ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน หรือ การเรียนรู้นอกเวลาเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนเดียวกันในทุกครั้ง เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกันมากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงกรอบแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน

ทดสอบก่อนทดลอง	การทดลอง	ทดสอบหลังทดลอง
O_1	X	O_2
สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย		
O_1	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD
O_2	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์ อนุกุล) สังกัดสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 10 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 315 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 35 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ 10 คาบ (คาบละ 1 ชั่วโมง)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD จำนวน 15 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 มีขั้นตอนสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการเตรียมความพร้อมโดยได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และพัฒนาเครื่องมือประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD จำนวน 10 แผน พร้อมสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และ แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2. ขั้นทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการ ปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รูปแบบกิจกรรม และบทบาทหน้าที่ในการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD จากนั้นดำเนินการ ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ เพื่อบันทึกฐานข้อมูลความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ก่อนเข้าสู่ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 10 แผน รวม 10 ชั่วโมง กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3

3. ขั้นหลังการทดลอง

ภายหลังสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผน ผู้วิจัยดำเนินการ ปัจฉินิเทศ เพื่อสรุปและทบทวนองค์ความรู้ร่วมกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการ ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดิมจำนวน 20 ข้อ พร้อมเก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ดังนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การนำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

1.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผลการประเมิน พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00

1.2.2 ค่าความยาก (Difficulty: p) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination: r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.40–0.77 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20–0.57

1.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ ได้แก่ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง

2.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเทคนิค STAD คะแนนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียน ใช้สถิติ t-test แบบ pair sample t-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายระดับความพึงพอใจ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย (มนตรี วงษ์สะพาน, 2563)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ได้พัฒนาตามกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การจัดกลุ่มโดยคำนึงถึงความหลากหลาย ขั้นที่ 2 การนำเสนอเนื้อหา ขั้นที่ 3 การศึกษาร่วมกันในกลุ่ม ขั้นที่ 4 การทดสอบรายบุคคล ขั้นที่ 5 การคำนวณคะแนนพัฒนาการและคะแนนกลุ่ม ขั้นที่ 6 การให้รางวัลและยกย่องกลุ่ม จึงได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 10 แผนไปตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบแผนกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และมีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D. =0.12) แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD โดยผู้เชี่ยวชาญ

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
เรื่องที่ 1 พระรัตนตรัย	4.57	0.29	มากที่สุด
เรื่องที่ 2 พระรัตนตรัย (ศรัทธา 4)	4.63	0.20	มากที่สุด
เรื่องที่ 3 พุทธคุณ 3 พระธรรม (กรรม) และพระสงฆ์	4.47	0.14	มากที่สุด
เรื่องที่ 4 ไตรสิกขา	4.63	0.30	มากที่สุด
เรื่องที่ 5 โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว)	4.70	0.21	มากที่สุด
เรื่องที่ 6 โอวาท 3 (การทำความดี + การทำจิตใจให้ ฝ่องใสบริสุทธิ์)	4.73	0.27	มากที่สุด
เรื่องที่ 7 พุทธศาสนสุภาษิต	4.60	0.21	มากที่สุด
เรื่องที่ 8 หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	4.60	0.18	มากที่สุด

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
เรื่องที่ 9 การทำความดีของตนเอง คนในครอบครัวและโรงเรียน (1)	4.63	0.04	มากที่สุด
เรื่องที่ 10 การทำความดีของตนเอง คนในครอบครัวและโรงเรียน (2)	4.67	0.29	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.62	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD จำนวน 10 แผน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D. =0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า ทุกแผนมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน โดยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องโอวาท 3 (การทำความดีและการทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.73$, S.D. =0.27) สะท้อนให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ด้วยแบบทดสอบ 20 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	35	13.43	2.10	34	13.56	< .05
หลังเรียน	35	17.54	0.92	34		

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 13.56$, $p < .05$) แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำสามารถเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรวม

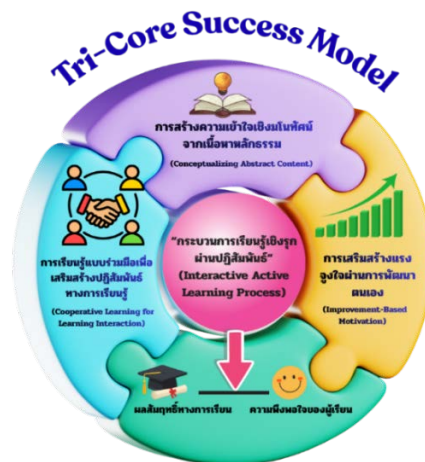
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจของนักเรียนด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอผลทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) จำแนกรายด้าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้	4.54	0.49	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.70	0.44	มากที่สุด
3. ด้านครูผู้สอน	4.51	0.49	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.58	0.49	มากที่สุด
5. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.48	0.50	มาก
รวม	4.56	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความพึงพอใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้สำคัญจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ในรายวิชา พระพุทธศาสนา สร้างองค์ความรู้สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การสร้างความเข้าใจเชิงมนทัศน์จากเนื้อหาหลักธรรม คือ การเชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์ใกล้ตัวช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาธรรมได้ง่ายขึ้น (2) การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามหลักสาราณียธรรมและกัลยาณมิตรธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ยอมรับความแตกต่าง และการอยู่ร่วมกัน และ (3) การเสริมสร้างแรงจูงใจผ่านการพัฒนาตนเอง คือ การใช้คะแนนพัฒนาการรายบุคคลช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ลดการแข่งขันกับผู้อื่น และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อกลุ่ม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้ร่วมกัน และการพัฒนาตนเองของผู้เรียน โดยส่งเสริมการช่วยเหลือและการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ = 17.54, S.D. = 0.92) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 13.43, S.D. = 2.10) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 13.56$, $df = 34$, $p < .05$) แสดงให้เห็นว่าเทคนิค STAD ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอธิบายเนื้อหาร่วมกัน ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มอ่อนมีพัฒนาการดีขึ้นจากการได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มและนักเรียนกลุ่มเก่งได้ทบทวนความรู้จากการอธิบายให้เพื่อนฟัง ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้นและลดความแตกต่างทางการเรียนภายในชั้นเรียน นอกจากนี้ การใช้คะแนนพัฒนาการรายบุคคลและการให้รางวัลกลุ่มยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2562) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริม

ความรับผิดชอบร่วมกันและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับหลักกัลยาณมิตรธรรม ที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.49) และด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.49) ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ส่วนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50) แต่อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าเทคนิค STAD ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วม ลดการเรียนรู้แบบท่องจำ และกระตุ้นการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับหลัก กัลยาณมิตรธรรม และ สาราณียธรรม ในพระพุทธศาสนา ที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลและความสามัคคี และควรเพิ่มกิจกรรมที่เชื่อมโยงหลักธรรมกับสถานการณ์จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมการช่วยเหลือ แบ่งปัน และการเรียนรู้ร่วมกันภายในห้องเรียน ทำให้เกิดบรรยากาศสังคมแห่งการแบ่งปันตามแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังนั้น ครูผู้สอนรายวิชาพระพุทธศาสนาและรายวิชาอื่นสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้อื่น เช่น Jigsaw หรือ TGT เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 ควรขยายผลการวิจัยไปยังระดับชั้นอื่น หรือสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิค STAD

2.3 ควรใช้รูปแบบการวิจัยที่มีกลุ่มควบคุม เพื่อเพิ่มความชัดเจนในการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ แสนรัก. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณัฐวรรณ ลาสิทธิ์. (2565). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ร่วมกับผังกราฟิก เรื่อง การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิตนา แคมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ ฉนทวิฑูโร), พระเสฏฐนนท์ ภทราวุโธ, พระกิตติพล ญาณพล, และศรัณย์ ท้าวมิตร. (2566). การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal). *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร*, 11(2), 198–208.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2563). *พื้นฐานการวิจัยทางหลักสูตรและการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล). (2568). *สารสนเทศโรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ประจำปีการศึกษา 2568*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล).
- ล้วน สายยศ, และ อังคณา สายยศ. (2531). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (10 ตุลาคม 2563). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2568, จาก <https://ops.moe.go.th/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง/>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2568). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2568, จาก <http://academic.obec.go.th/web/news/view/7>
- สงัด เขียนจันทิก, อุเทน ลาพิงค์ และพิทักษ์ แฝงโกฏ. (2567). กลยุทธ์การสอนพระพุทธศาสนาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารร้อยแก่นสารนันท*, 9(12), 366–386.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1994). Learning together in the social studies classroom. In R. J. Stahl (Ed.), *Cooperative learning in social studies: A handbook for teachers* (pp. 51–77). New York: Addison-Wesley.
- Slavin, R. E. (1991). Synthesis of research of cooperative learning. *Educational Leadership*, 48(5), 71–82.